

מסורת הש"ס

(א) ר"ה כד, ג) (לעיל מו, כטובות פסח, א) [צ"ק כ:]; (ד) (לעיל מו, א) ס"י דר' אמר, רש"ל, א) כטובות קד, א) שם (ה, ט) שם פו, ב) (מולין מט: סג, א) (ומוקמיה על דבר מו, וכן כטובות דהכל, ט) ש"ך למתני דף מה, רש"ל, ג) ש"ך למתני שם, רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזכריה דאי: (ב) רש"י ד"ה מה טיבה להפקיע ממוסר הסי' ואח"כ מ"ה יורשין נגשבעין אט אין יכילוס: (א) ד"ה אותה בלמנה הא דקמתי:

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא הוא ואחר מצטרפין לעדות אחת. קשה לי רבא לטעמיה דמ"ל כסהדרין דף כו דרע לטמים כשר להעיד דלמי רע לעדות א"כ לעדות ממון מטטרפין דלא נעצומן על הלגנה היה רק רע לטמים ועיין: שם הואיל ואתא לידן, שנת דף פא ע"ש ו':

רבינו חננאל

שיהו נשבעין הפועלין בפני החנוני מפני (הברשות) הדאמר בלשון העמידן אצלו אבל אם העמיד את הפועלין אצל החנוני אין בבעה"ב חייב לפועלין כלום: ונביא א"ר טרזה שבועה זו למה א"ר חייא תניא שניהן נשבעין ונטולין מבעניהם. ואסקר רבא פועלין נשבעין לבעה"ב בעמדה חנוני, דלמא מוכספי מיניה: ירושלמי בפרק האיש מקדש בתחילתו א"ר רב אשתא עובדא קמיה רב ורעשה שליח עד חד בר נש אפקיד גרביז גבי קריפא דחבריה וכפר ביה א"ר פינחס אתא עובדא קומיה דר' ירמיה ורעשה שליח עד וחיובי רב ידי הכתף, איא מתניחא אמר (שלא) (שלאו) של אדם כמותו: איחזמר שתי כיתי עדים המכחישות זו את זו אמר רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה, ורב חסדא אמר ביה שיהו שקרי למה לא פירוש רב הונא פסלם באותה העדות שהוכחשו בה ומכרישם בעדות אחת כל כת בפני עצמה. ועד מכת זו ועד מכת זו בעדות אחת פסולת. ורב חסדא פסלם בכל עדות שבעולם בין כל כת בפני עצמה ובין אחד מוז הכת ודייקין מדרקתי רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה ולא קתני פסולין לעדות זו שהוכחו וירשיש לעדות אחת. ש"מ כת חד בפני עצמה כשירה, אבל עד אחד מוז הכת ועד אחד מוז הכת פסולין ואפי' לרב הונא הלכך שני מלוין בן לויין ובי' שטרות. ובכל שטר כת

כל הנשבעין

אחד אומר גבוה שפי מרדעות. גבי עדות החדש תניא שהיו בודקין אותם כמה היתה גבוה מן הקרקע למראה עיניו בלאומד בשיפולו של רקיע: **מרדעת**. מלמד הצקר: **מאי** לאו. מטטרפין לעדות ממון כל אחד מהן כשר להעיד עם עד אחר בעדות ממון

א אחד אומר גבוה ב' מרדעות ואחד אומר

שלוש עדותן קיימת אחד אומר ג' ואחד אומר ה' עדותן בטלה ומצטרפין לעדות אחרת מאי לאו לעדות ממון *אמר רבא דהוא ואחר מצטרפין לעדות אחרת של ר"ח דהוי להו תרי וחד ואין דבריו של אחד במקום שנים:
אמר לחנוני תן לי בדינר פירות כו': תניא א"ר יהודה אימתי בזמן שהפירות צבורין ומונחין ושניהן עוררין עליהן אבל הפשילן בקופתו לאחוריו המע"ה:
אמר לשולחני תן לי כו': וצריכא ^(א) אי אשמעינן הא קמייתא בהך קא אמרי רבנן משום דפירי עבידי דמרקבי וכיון דמרקבי לא משהו ליה אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לרבי יהודה ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יהודה אבל בהך אימא מודה להו לרבנן צריכא: כשם שאמרו הפוגמת כתובתה [וכו'] וכן היתומים לא יפרעו:
מבאנן אילמא מלוה אבوهון שקיל בלא שבועה ואינהו בשבועה יהכי קאמר וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה רב ושמואל דאמרי

תרויהו **ה**לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה וואין אדם מוריש שבועה זו מה טיבה שלא להו יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין שלחיה בימי רבי **אמי** ^(א)אמר כולי האי שלחי לה ואולי אי אשבחינן בה טעמא מי לא שלחינן להו אלא אמר רבי **אמי** *הואיל ואתא לידן גימא בה מילתא עמד בדין ומת כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה ואין אדם מוריש שבועה לבניו לא עמד בדין ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין מתקיף לה רב נחמן אטו בי דינא קא מחייבי ליה שבועה מעידנא דשכיב לזה איחייב ליה

מלוה לבני לזה שבועה אלא אמר רב נחמן אי איתא ליה **א**יתא אי ליתא אלמא מספקא ליה ^(א)והאמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו לדבריו ^(א)דברי מאיר קאמר וליה לא סבירא ליה מתיב רב אושעיא ^(א)מתה יורשיה מזכירין את כתובתה עד עשרים וחמש שנים הכא בבאי עסקינן ישנשבעה ומתה תא שמע ^(א)**נשא** ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא שניה קודמין ליורשי הראשונה ה"נ ^(א)שנשבעה ומתה ת"ש ^(א)אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה אמר רב שמעי' ^(א)לצדיקין קתני אותה באלמנה ויורשיה בגרושה מתיב רב נתן בר הושעיא ^(א)יפה כח הבן מכת האב שהבן

לא אותה ולא יורשיה אכל יורשיה אט מת הוא וצאה למוצעס כמוצתה משביעין אותה ואת יורשיה אט מתה וכן צאין לגבות כמוצתה. ומדקמתי יורשי ויורשיה אט מתה צאלא נשבעה עסקינן וקתני דנשבעין יורשיה ונטולין וש"מ אטם מוריש שבועה: **אופס באלמנה**. (א) דקמתי יורשי משביעין אותה מתוקמא אפי' באלמנה אכל ואת יורשיה דקמתי מוקי לה רב ושמואל בגרושה אט גירשה זה נמחייב לה כמוצתה צלא שבועה שהרי פטורה היא מן הגדר ומן השבועה ומתה צחייז ואחר כך מת הוא דהוי ליה מת מלוה צחיי לזה שכשמתה היא יש לה ממון גמור עליו צלא שבועה לפיכך הורישתו לצניה ויורשיה הצאין ליפרע מירשיו כריכין ליצבע כדמתן (לעיל דף מה. ^(א)) היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה:

ידו על העליונה. כלומר לעולם הפירות בחזקת החנוני (של) שמסתר בהן. אבל הפשילן חנוני (ש) לא חנוני המוציא מחברו עליו הראיה. וכ"ש אם הפשילן החנוני בקופתו:
אמר לשולחני תן לי בדינר מעות ונתן לו כו'. כענין של חנוני. וצריכא דאי אשמעינן קמייתא דקתני נתתי לך הפירות והולכתם לתוך ביתך בהא קא אמרי רבנן ישבע החנוני. דעבידי אינשי דיהבי פירות והדר שקלי מעות משום דמירקבו ובעו לצובניהו. אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לר' יהודה דשולחני לא יחייב מעות עד דשקיל דינר ולעולם בעה"ב נאמן קמ"ל דאפילו בהא אמרי רבנן ישבע השולחני. ואי אשמעינן הא בתרייתא הוה אמינא בהא א"ר יהודה לעולם ישבע בעה"ב אבל בקמייתא אימא מודה להו לרבנן: **מתני'** כשם שאמרו הפוגמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה כו'. ירושלמי א"ר יודא כולן כעין שבועת התורה יידו להן ובתוכה לא לחזוקה בידה לגבות אלא כמי שגבת מיכן ואילך והוא כתובעה של מאתים וזו פרוע ואומי' אינה אלא מנה. אינה נפרעת בלא שבועה: וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה. רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה מעידנא דשכיב לזה ואין אדם מוריש שבועה לבניו וכן הלכתא: שלחיה להו אצלוז אמר שבועה זו מה טיבה אלא יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין כו'. מתיב ר' אבהו שניה מהה יורשיה מוכירין כתובתה עד כ"ה שנה. הנה מת לזה בחיי מלוה הוא. כי מת הבעל בחיי אשתו ונתאלמנה וישבה לה בביתו (ז) ואם מתה בתוך כ"ה שנה לאלמנותיה וירשיה מוכירין כתובתה. כלומר נפרעין כתובתה אבל אם הייתה אחרי מות אישה יותר מכ"ה שנה אין לה שיש בכלל כ"ה שנה שהעשה טובת הנאה כדי כתובתה כאשר מפורש בכתובות פרק (הנשואן) קשיא לרב ושמואל ופרקינן מתניתין דקתני יורשיה מוכירין כתובתה כשנשבעה ומתה וכן פרקינן בשניה יורשיה קודמין ליורשי הראשונה כשנשבעה ומתה. ת"ש אבל יורשי משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה. והא הכא כשנשבעה

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

מח. משבוע בעל הבית. תימה דשבועת היסת לא ניתקנה אלא צמי

רכ נחמן כדמוכח לעיל (דף מו.) [צד"ה בדרבנן וכו'] ואמאי נשבע יש לומר דמייירי כגון שלא נתן לו עתה כלום ואומר כדר נתמיו לך קודם שנתה לי הפירות מקודם ועוד מפרש ר"ת דמייירי צרישא שמדד החנוני פירות לכליו של בעל הצית ועודם צרשות חנוני וצסיפא נתן צעה"צ דינר צחנות ועדיין לא נטלו חנוני והוי חדוש שנטולין שצבועה וכולה מתני' איירי שצצבעין ונטולין עד ואלו נשצבעין שלא צטענה וטעמא דנשצעין ונטולין הואיל ויאלו קאת מחזקת שכנגדם וטעמא דר' יהודה דאין חנוני מודד פירות אלא אט כן קבל הדינר ולוקח צעה"צ צלא שצועה וכן צנתן לו דינר צסיפא אמר רבי יהודה שצריך ליתן לו הפירות דלכרו ליקח דינר ומקדו לפי פירות דמייירי צחנותי שאין צלחתי ולפי זה ה"פ צצרייתא דצגמ' אמר ר' יהודה אימתי נחלקו חכמים עלי בזמן שהפירות לצבורין ומונחין כו' אכל בזמן וקשה דהאי אימתי לא הוי כשאר אימתי דעלמא דמפרש מילתא דת"ק צין צא לחלוץ צין צא לפרש אכל לפי הקונטרס הוי כשאר אימתי ולא תקשי הא דלמרי' עירוצין (ד' פא: צ) צכל מקוס שאמר רבי יהודה אימתי אינו אלא לפרש דברי חכמים והכא צא לחלוץ צכלל דנכלל הספרים גרסינן בצרק חלון (שס) שאמר ר' יהודה צמשה אכל אימתי דצצרייתא הוי שפיר לחלוץ: **ו**רבי יהודה אומר בל שהפירות בידו כו'. הא דלא קאמר ר' יהודה הכא אין דרך חנוני לתת פירות עד שיטול דינר כדאמר גבי שולחני משום דדרך חנוני להקיף אלא דהכא איירינן צאזותו שאין דרכו להקיף ולקנמן נמי לא שייך למימר כל שהאיסר צידו ידו על העליונה לפי שפעמים צעל הצית נותן איסר צפרוטס וחסם לא שצית למימר כל שהאיסר כו' לכך תנא ליצנא דליכא למיטעי:
שאמר

מלוה לבני לזה שבועה אלא אמר רב נחמן אי איתא לדרב ורשמואל איתא אי ליתא ליתא אלמא מספקא ליה ^(א)והאמר רב יוסף בר מניומי עבד רב נחמן עובדא יחלוקו לדבריו ^(א)דברי מאיר קאמר וליה לא סבירא ליה מתיב רב אושעיא ^(א)מתה יורשיה מזכירין את כתובתה עד עשרים וחמש שנים הכא בבאי עסקינן ישנשבעה ומתה תא שמע ^(א)**נשא** ראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא שניה קודמין ליורשי הראשונה ה"נ ^(א)שנשבעה ומתה ת"ש ^(א)אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה אמר רב שמעי' ^(א)לצדיקין קתני אותה באלמנה ויורשיה בגרושה מתיב רב נתן בר הושעיא ^(א)יפה כח הבן מכת האב שהבן

לא אותה ולא יורשיה אכל יורשיה אט מתה וכן צאין לגבות כמוצתה. ומדקמתי יורשי ויורשיה אט מתה צאלא נשבעה עסקינן וקתני דנשבעין יורשיה ונטולין וש"מ אטם מוריש שבועה: **אופס באלמנה**. (א) דקמתי יורשי משביעין אותה מתוקמא אפי' באלמנה אכל ואת יורשיה דקמתי מוקי לה רב ושמואל בגרושה אט גירשה זה נמחייב לה כמוצתה צלא שבועה שהרי פטורה היא מן הגדר ומן השבועה ומתה צחייז ואחר כך מת הוא דהוי ליה מת מלוה צחיי לזה שכשמתה היא יש לה ממון גמור עליו צלא שבועה לפיכך הורישתו לצניה ויורשיה הצאין ליפרע מירשיו כריכין ליצבע כדמתן (לעיל דף מה. ^(א)) היתומין מן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה:

ידו על העליונה. כלומר לעולם הפירות בחזקת החנוני (של) שמסתר בהן. אבל הפשילן חנוני (ש) לא חנוני המוציא מחברו עליו הראיה. וכ"ש אם הפשילן החנוני בקופתו:
אמר לשולחני תן לי בדינר מעות ונתן לו כו'. כענין של חנוני. וצריכא דאי אשמעינן קמייתא דקתני נתתי לך הפירות והולכתם לתוך ביתך בהא קא אמרי רבנן ישבע החנוני. דעבידי אינשי דיהבי פירות והדר שקלי מעות משום דמירקבו ובעו לצובניהו. אבל מעות דלא מרקבי אימא מודו ליה לר' יהודה דשולחני לא יחייב מעות עד דשקיל דינר ולעולם בעה"ב נאמן קמ"ל דאפילו בהא אמרי רבנן ישבע השולחני. ואי אשמעינן הא בתרייתא הוה אמינא בהא א"ר יהודה לעולם ישבע בעה"ב אבל בקמייתא אימא מודה להו לרבנן: **מתני'** כשם שאמרו הפוגמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה כו'. ירושלמי א"ר יודא כולן כעין שבועת התורה יידו להן ובתוכה לא לחזוקה בידה לגבות אלא כמי שגבת מיכן ואילך והוא כתובעה של מאתים וזו פרוע ואומי' אינה אלא מנה. אינה נפרעת בלא שבועה: וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה. רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו אלא שמת מלוה בחיי לזה אבל מת לזה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לזה שבועה מעידנא דשכיב לזה ואין אדם מוריש שבועה לבניו וכן הלכתא: שלחיה להו אצלוז אמר שבועה זו מה טיבה אלא יורשין נשבעין שבועת יורשין ונטולין כו'. מתיב ר' אבהו שניה מהה יורשיה מוכירין כתובתה עד כ"ה שנה. הנה מת לזה בחיי מלוה הוא. כי מת הבעל בחיי אשתו ונתאלמנה וישבה לה בביתו (ז) ואם מתה בתוך כ"ה שנה לאלמנותיה וירשיה מוכירין כתובתה. כלומר נפרעין כתובתה אבל אם הייתה אחרי מות אישה יותר מכ"ה שנה אין לה שיש בכלל כ"ה שנה שהעשה טובת הנאה כדי כתובתה כאשר מפורש בכתובות פרק (הנשואן) קשיא לרב ושמואל ופרקינן מתניתין דקתני יורשיה מוכירין כתובתה כשנשבעה ומתה וכן פרקינן בשניה יורשיה קודמין ליורשי הראשונה כשנשבעה ומתה. ת"ש אבל יורשי משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה. והא הכא כשנשבעה

	עין משפט גר מצוה
מדר א ב מיי פ"ב מהל' קידוש החדש ה"א ה' בוח ג מיי פ"ב מהל' מביצה ה"א ז סמג עשין ככב טושי"ע ח"מ סי' לא סעיף ט: בור ד מיי פ"יו מהל' מלוה ה"א ב סמג עשין זא טושי"ע ח"מ סי' קח ס"ט: בור ה מיי שם טושי"ע שם סעיף יא: בוח ו מיי שם ה"א ג סמג שם טור ש"ע שם וטור ש"ע אה"ע סי' יז סעיף א: בוח ז מיי פ"ח מהל' אשות ה"א ו [ופט"ז הלי"ך] סמג עשין מח טושי"ע אה"ע סי' יז סעיף א וסי' קא סעיף א: ג ח ט מיי שם פ"ט ה"א ז סמג שם טושי"ע אה"ע סי' קיז סעיף ח [וכר"ף כטובות פ"י דף קטז:] נא י ב מיי שם פ"יו ה"א ז סמג שם טור ש"ע אה"ע סי' זא סעיף ג [וס'י קה סעי' ז:]	

מוסף רש"י

	ומצטרפין לעדות אחרת. אחד מהן מטטרפן עם עד אחר שאמר כמותו (ד"ה כד.). אילמא מלוה. שהלוי קיים והוי מוצאין עליו שטר אציקן (כטובות פח.) אט הוצילו שטר עליו לא יפרעו אלא בשבועת יורשין המפורש צמשתנו שבועה שלא פקדנו אכל סי' (לעיל מו.) עד עשרים וחמש שנים. כלומר לריכה למחות על כתובתה בתוך כ"ה שנים (כטובות קד.). נשא ראשונה ומתה. צחיי, וירשיה דלשואנא צאין ומצבעין כמותם צנין דריקין, כמו שצניע (שם צג:) צנין דריקין דריקין ליכי מינאי כו', וא רוי"ט לחלוץ יורשם אציהס (שס.) שניה ויורשיה צריקין. שהיא צעלת חוב, אכל דלשזיטס צאין לירש את צציקין. דהא צציון יתמון מן, לפיכך פועקין את החוב תחילה וישאלו יורשה (שם צ.) יורשי משביעין אותה. אט מתאלמנה ויהא לו וירשיה נפרעין מן היתומין צריכס שבועה, שהרי לא פטרין אלא ממנו אט מנכה כמוצתה צחייז (כטובות פו.) וירשיה נצצעים שבועת יורשין המפורשת מספקת שבועת (מת.) שבועת שלא פקדנתו שצמשת מיהא ולא אמהי לנו קודס לכן ולא מאלטו צין צפרוטס שצטר כמוצתה פרוע (כטובות שס.) ואת הבאין ברשותה. אט מכרה כמתנה לאחריס ותגמרשה ומתה ולקטותיו מוצעין אלוה, נשצעין אף כן שבועת היורשין (שס.).
---------------------------------------	--

רבינו חננאל (רמב"ך)

בפירות (א) ומבקש לשמטם מבעה"ב על זה שנינו ישבע בעה"ב כענין שנים אחוין כטלית שכל אחד מהן נשבע על מה שבידו ומחזיק וא"ר יהודה כל מי שהפירות בידו

^[1] והאלה דה"ה צסיפא מייירי שהצט"ב מסתך צינרי וכ"ה הסמ"ג בשעין פ"ב בשם רבנו דמייירי צצניהס דאוקוס צינרי וגלה דאין ר"ל דאוקוס ממגם רק דהצט"ב מסתך צינרי ומתקבל צוה מתימת הסי' עליו כפ"ס אלא דריק'

^[2] ג לפי שם של רבנו בוח הוא אציה"א דר"מ צמחני דכטובות שם וע"ש אע"פ